

Innst. S. nr. 156

(2003-2004)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

Dokument nr. 8:43 (2003-2004)

Innstilling fra næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Bendiks H. Arnesen, Lodve Solholm, Åsa Elvik og Odd Roger Enoksen om å utvide prøveordninga med driftsordning for fartøy under 28 meter til å gjelde hele landet

Til Stortinget

SAMMENDRAG

I dokumentet fremmes følgende forslag:

"Prøveordning med driftsordning for fartøy under 28 meter utvides til å gjelde hele landet, også når fiske på en kvote allerede er påbegynt. Stortinget ber Regjeringa iverksette dette umiddelbart."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Olav Akselsen, Bendiks H. Arnesen, Grethe Fosli og Aud Gaundal, fra Høyre, Ivar Kristiansen, Michael Momyr og Erlend Nornes, fra Fremskrittspartiet, Øystein Hedstrøm og Lodve Solholm, fra Sosialistisk Venstreparti, Åsa Elvik og Inge Ryan, fra Kristelig Folkeparti, Olaf Gjedrem og May-Helen Molvær Grimstad, og fra Senterpartiet, Odd Roger Enoksen, viser til at det i tråd med Stortingets behandling av St.meld. nr. 20 (2002-2003) er innført en prøveordning med driftsordning for fartøy under 28 meter som deltar i adgangsbegrensede fiskerier i tre fylker (Finnmark, Troms og Sogn og Fjordane).

Komiteen viser til at den begrensning som ble gjort med hensyn til å innføre prøveordninga i noen fylker og ikke i andre, har vist seg å slå svært ulikt ut. Komiteen ber på denne bakgrunn om at ordninga

utvides til å gjelde hele landet, også når fisket på en kvote allerede er påbegynt. Komiteen vil imidlertid presisere at adgangen til å delta i driftsordninga også når fisket på en kvote allerede er påbegynt, kun skal gjelde i 2004. Komiteen er innforstått med at det kan medføre enkelte praktiske problemer å utvide ordninga midt i et kvoteår, men mener hensynet til likebehandling av næringsutøverne likevel tilsier en slik utvidelse. Komiteen forutsetter på denne bakgrunn at merkostnader ved behandling av søknader om deltakelse i driftsordninga eventuelt innarbeides i Revidert nasjonalbudsjett for 2004. Komiteen er også kjent med enkelte innvendinger som har framkommet mot driftsordninga og virkninger av denne, og forutsetter at disse blir vurdert i forbindelse med den planlagte evalueringa, og at Stortinget får seg forelagt denne. Komiteen støtter det forslag til vedtak som framkommer i dokumentet.

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti, viser til sine merknader i Innst. S. nr. 271 (2002-2003). Disse medlemmene presiserer at tilslutning til å utvide prøveordninga med driftsordningar til å gjelde heile landet, ut frå omsynet til at regelverket skal vere likt for aktørane i næringa, ikkje inneber ei forplikting til å støtte ordninga som sådan, og at evaluering av ordninga derfor må skje som føreset.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Prøveordning med driftsordning for fartøy under 28 meter utvides til å gjelde hele landet, også når fiske på en kvote allerede er påbegynt. Stortinget ber Regjeringa iverksette dette umiddelbart.

Oslo, i næringskomiteen, den 30. mars 2004

Olav Akselsen
leder

Odd Roger Enoksen
ordfører

Vedlegg 1

Brev fra Fiskeridepartementet v/statsråden til næringskomiteen, datert 24. mars 2004

Dokument 8:43 2003-2004 fra stortingsrepresentantene Bendiks H Arnesen, Lodve Solholm, Åsa Elvik og Odd Roger Enoksen

Det vises til Næringskomiteens brev 23. mars 2004.

Driftsordningen ble iverksatt fra 1. januar 2004, som en prøveordning i fylkene Finnmark, Troms og Sogn og Fjordane.

Fiskeridepartementet hadde i høringsnotat fra august 2002 foreslått å innføre driftsordningen som en permanent ordning for hele landet, samtidig med strukturkvoteordningen for kystflåten. Høringsuttalelsene var imidlertid preget av ulike syn på dette forslaget. I stortingsmelding nr. 20 (2002-2003) Strukturtiltak i kystfiskeflåten er det referert følgende om høringsuttalelsene (side 64, nederst første spalte):

"Det har kommet frem svært ulike synspunkt på forslagene til driftsordninger etter at disse ble sendt på høring. På den ene siden har en prinsipielle synspunkter om at driftsordninger innebærer innføring av omsettelige kvoter, at konsekvensene av å innføre denne type ordninger er for lite utredet og at ordningene kan få uoversiktlige distriktmessige effekter. På den annen side er det fremmet at denne type ordninger vil motvirke de foreslåtte strukturordningene, som en da mener at det er et påtrengende behov for også i kystflåten".

På denne bakgrunn foreslo Regjeringen i stortingsmeldingen en prøveordning for Finnmark, idet "et praktisk forsøk vil gi verdifull erfaring med hvordan driftsordningene virker, i seg selv og i samspill med strukturordningene, og dermed gi et sikrere beslutningsgrunnlag" (meldingens s. 78 første spalte). Finnmark ble valgt ut, idet både Finnmark fylkeskommune og Finnmark fiskarlag hadde ønsket å være prøvefylke.

Næringskomiteens flertall, alle unntatt SV og Sp, ba imidlertid Regjeringen vurdere "muligheten for at flere fiskere i hele landet kan delta i driftsordningsmodellen". Prøveordningen ble deretter utvidet til Troms og Sogn og Fjordane.

Driftsordningen var således fra Fiskeridepartementets side opprinnelig ment å omfatte hele landet fra 2004, men man valgte å endre dette for å imøtekomme høringsinstansenes synspunkter.

Å utvide ordningen nå, etter at årets fiske er startet, vil medføre en del konsekvenser som må vurderes:

For det første vil dette svekke mulighetene for å evaluere ordningen som forutsatt. Et viktig element i evalueringen er i hvilken grad driftsordningen svekker effekten av strukturordningene, og dermed forhindrer eller forsinker den nødvendige strukturtilpasning av kystflåten. Dette var et sentralt element i flere av høringsuttalelsene, jf. referatet foran. Dersom fiskere fra alle fylker kan nytte driftsordningen, mister man imidlertid muligheten til å se hvordan strukturordningene fungerer i fylker med og uten driftsordning.

Videre vil det innebære en ikke uvesentlig administrativ belastning særlig for Fiskeridirektoratets region-

kontor, men også for Fiskeridirektoratet selv. Disse organene har planlagt sin aktivitet og prioritert sine oppgaver, ut fra tildelte budsjett- og personalmessige rammer. En utvidelse av prøveordningen nå, og et naturlig krav om rask behandling av de søknader som deretter måtte komme, vil innebære en praktisk utfordring og vil måtte innebære at andre oppgaver blir nedprioritert.

Det bør også tas i betraktning at det er lagt inn i reglene for driftsordningen at man ikke kan avgi en kvote til et annet fartøy, etter at man har startet fiske på kvoten for inneværende år. Bakgrunnen for dette er dels kontrollmessige hensyn, og dels å redusere graden av omsettelighet av kvoter.

Før det blir besluttet om driftsordningen nå skal utvides, etter at de langt fleste fartøyene for eksempel fra Nordland har startet fisket på torskekvotene, må det tas stilling til om det er rettferdig at dette kravet videreføres eller om det skal oppheves.

Dersom man ønsker å oppheve dette kravet, må det bygge på en vurdering av at det er mulig å gjennomføre en god nok kontroll med at kvotene ikke blir overfisket. Det vil by på kontrollmessige utfordringer å gjennomføre denne kontrollen, når flere fartøy kan drive fiske på den samme kvoten i løpet av året og det ikke er kjent hvilke eller hvor mange dette kan være i løpet av den tiden det fiskes på kvoten.

Det er foreløpig uklart hvorvidt dette vil kreve en manuell etterkontroll, eller om man kan etablere tekniske løsninger. Dette vil således uansett også kreve administrative ressurser, først og fremst fra Fiskeridirektoratet men muligens også fra salgslagene.

Det forutsettes imidlertid at vi har en felles målsetting om at gjennomføringen av driftsordningen ikke bør svekke kvotekontrollen.

Som nevnt ovenfor, innebærer driftsordningen at kvoter blir omsettelige i større grad enn tidligere. Bestemmelsen om at man bare kan utveksle kvoter som man ikke har startet årets fiske på, begrenser i praksis omsetteligheten. Dersom man tar bort denne begrensningen, så legger man dermed også til rette for større grad av omsettelighet av fiskekvoter enn det man opprinnelig la opp til i driftsordningen.

Det bør også tas i betraktning at dersom man tar bort begrensningen, så vil det i maksimalkvoteregulerte fiskerier innebære ytterligere øket press på kvoteutnyttelsen. Dette vil redusere fangstmulighetene for fartøy som ikke benytter seg av driftsordningen.

Vi vil på denne bakgrunn tilrå at ved en utvidelse av prøveordningen til hele landet, videreføres bestemmelsen om at man bare kan utveksle kvoter som man ikke har startet årets fiske på.

Dersom Næringskomiteen likevel skulle komme til den motsatte konklusjon, bør det presiseres at dette bare gjelder for inneværende år og ikke legger føringer for senere år.

Vedlegg 2

Brev fra Fiskeridepartementet v/statsråden til næringskomiteen, datert 26. mars 2004

Dokument 8:43 2003 - 2004 Tilleggsspørsmål

Det vises til Næringskomiteens brev 25. mars 2004.

Til oppfølging av Fiskeridepartementets brev 24. mars 2004, stilles det spørsmål om i hvilket omfang det eventuelt vil medføre merarbeid med hensyn til kvotekontroll, dersom driftsordningen gjennomføres umiddelbart også for fartøy som har startet fiske på en kvote. Det stilles også spørsmål om hvilke oppgaver som i så fall vil bli nedprioritert.

Omfanget av slikt merarbeid vil avhenge av hvorvidt det lar seg etablere maskinelle løsninger for å utføre den nødvendige kontroll, eller om dette vil kreve manuelle løsninger. Slik det ser ut i dag, vil man i stor grad måtte basere seg på manuelle løsninger, og merarbeidet vil i størst grad påfalle salgslagene, som gjennomfører den løpende kontrollen med kvotene. Antallet av tilfeller hvor driftsordningen nyttes til å utveksle en restkvote vil selvsagt ha betydning for hvor omfattende arbeidet blir. Det er således ikke mulig å anslå dette med noen grad av sikkerhet nå.

Når det gjelder spørsmålet om hvilke oppgaver som i så fall vil bli nedprioritert, er det ikke mulig nå å ta stilling til dette. De organer som blir involvert i dette, arbeider i henhold til de prioriteringer som er gjort, men må løpende søke å rette sine ressurser inn mot de problemstillinger som til enhver tid oppstår. Uansett vil ikke innsatsen på ett felt kunne økes, uten en reduksjon på andre områder.

Som påpekt i departementets brev 24. mars 2004 vil en åpning for å utveksle kvoter som det allerede er startet fiske på, innebære et øket press på kvoteutnyttelsen i maksimalkvoteregulerte fiskerier. Særlig mindre fartøyer har sesongtilpasninger og praktiske begrensninger som innebærer at man i slike fiskerier ikke har fisket hele den tildelte kvoten. Det er dette som gir grunnlag for å fastsette kvoter med overregulering. Dersom det åpnes for at man kan omsette restkvoten, vil det kunne redusere fangstmulighetene for fartøy som ikke benytter seg av driftsordningen. Det vil i neste omgang kunne bidra til økt avskalling av mindre fartøy, og dermed til en utilsiktet forskyvning mellom større og mindre kystfartøy.

